

"Maallikko" -sanaa käytetään sekä hengellisesti että maallisesti. Tietosanakirjan määrittäminen kuuluu: "**maallikko**, / a i k u s, alaan perehtymätön henkilö asiantuntijan vastakohtana, kirkollisessa käytössä yleensä pappien vastakohta" (TOP,7,s.140). Tässä lienee paikallaan huomautus, että kirkollisessakin käytössä termiin liitetään asiantuntemattomuus.

Uusi Testamentti ei tunne lainkaan jakoa pappeihin ja maallikoihin. Perussyynä lienee se, että kaikki uskovat olivat "pappeja": "*Mutta te olette valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuuskansa, julistaaksenne sen jaloja tekoja, joka on pimeydestä kutsunut teidät ihmeelliseen valkeuteensa" (1 Piet.2:9).* Lisäksi voidaan sanoa, että kaikki uskovat ovat **päteviä** tähän pappeustehtävään. Pätevyys tulee, kun ihminen uskoontullessaan saa Jumalan ilmoituksen kautta uuden hengellisen valon ja viisauden. Jeesus sanoo: "*Minä ylistän sinua, Isä, taivaan ja maan Herra, että olet salannut nämä viisailta ja ymmärtäväsiltä ja ilmoittanut ne lapsenmielisille. Niin, Isä, sillä näin on sinulle hyväksi näkynyt" (Luuk.10:21).* Papille on tärkeää Sanan avautuminen: "*Älä itke; katso, jalopeura Juudan sukukunnasta, Daavidin juurivesa, on voittanut, niin että hän voi avata kirjan ja sen seitsemän sinettiä" (Ilm.5:5).* "*Ja he tulevat kaikki Jumalan opettamiksi" (Joh.6:45).* Jokainen uskova on **ammattitaitoinen** rakentaja Herran temppelin rakennustyömaalla. Toisaalta seurakunnan paimenen vastuullinen tehtävä on kouluttaa näitä rakentajia yhä pätevimmiksi, **Ef.4:11-15**. Koko Jumalan kansa osallistui samalla tavalla VT:ssa **temppelin** rakentamiseen **Esran** johdolla ja **Jerusalem**in **muurin** rakentamiseen **Nehemian** johdolla.

Yleiseen pappeuteen sisältyy: 1. Esirukous. 2. Todistaminen. 3. Sielunhoito. 4. Oppien ja opettajien arvostelu.

Vanhassa Testamentissa pappeus rajattiin määrättyyn, **Leevin sukuun**. Näin pappeus tuli syntymän mukana. Paavali sanoo Rooman kansalaisoikeudesta (sama pätee myös hengelliseen pappeuteen): "*Mutta minulla se on syntymästäni asti" (Apt.22:28).* Pappeuteen synnyttään uudestisyntymisessä, **Joh.3:3**. Jos sukukirjat eivät olleet kunnossa, pappeus menetettiin ja julistettiin mitättömäksi: "*Nämä etsivät sukuluetteloihinsa, niitä löytämättä, ja niin heidät julistettiin pappeuteen kelpaamattomiksi" (Neh.7:64).*

Vanhassa Testamentissa asiat menivät lopulta niin rappiolle, että "kaikki halukkaat" päästettiin tähän virkaan: "*Ei tämänkään jälkeen Jerobeam kääntynyt pahalta tieltään, vaan teki taas uhrikukulapapeiksi kaikenkaltaisia miehiä kansan keskuudesta. Kuka vain halusi, sen hän vihki papin virkaan, ja niin siitä tuli uhrikukulapappi" (1 Kun.13:33).* Sama menettely oli myös **Rooman kirkossa**. Luther sanoo Tunnustuskirjoissa kuinka tässä kirkossa "*Messu-uhritoimitus jumalattoman heittiönkin suorittamana auttaa ihmisen synneistä" (Schmalkaldenin uskonkohdat, 2. uskonkohta).* Tässä Luther välillisesti ottaa kantaa papin persoonan vaikutukseen viranhoidossa. Meidän ev.lut.kirkossa on pitkälti voimassa Vanhan Testamentin rappioesimerkki ja Rooman malli: Kaikki halukkaat aina räisäsistä, kylläisistä ja riekkisistä lähtien päästetään pappisvirkaan, niin - jopa piispaksi!

Papin seurakunnan johtajan tehtävät liittyvät järjestyskysymykseen. **Luther** sanoo: "*Mutta yhteisön etu vaatii sitä, että yksi tai niin monta kuin seurakuntaa haluttaa, erotetaan ja valitaan julkisesti näitä virkoja hoitamaan kaikkien niiden sijasta ja nimessä, joilla on juuri tämä sama oikeus, jottei Jumalan kansassa vallitsisi hirvittävä epäjärjestys eikä kirkosta tulisi Baabelia."* Eräs tärkeimmistä papin tehtävistä on julkinen saarnavirka. Perustana seurakunnan kaitsijan viralle on yleinen pappeus. **Franz Pieper** sanoo: "*Saarnavirka edellyttää kyllä hengellistä pappeutta sikäli, että on Jumalan tahto ja järjestys, ettei vanhimpia eli piispoja valita epäuskoisista, vaan uskovista eli hengellisistä papeista."* Seurakunnan kaitsijan suhde muihin hengellisiin pappeihin voitaneen ilmaista sanoilla **primus inter pares** (ensimmäinen vertaistensa joukossa). Jeesus sanoo: "*Mutta te älkää antako kutsua itseänne rabbiksi, sillä yksi on teidän opettajanne, ja te olette kaikki veljiä" (Matt.23:8).*

Kutsuminen virkaan. Tunnustuskirjat sanovat: "*Kirkollisesta hallinnasta opetetaan: älköön kukaan seurakunnassa julkisesti opettako tai saarnatko tai sakramenttia jakako olematta säädetyllä tavalla kutsuttu" (Augsburgin tunnustus, 14.uskonk.).*

Rooman kirkko on ottanut surkean virkateologiansa pönkitykseksi *successio apostolica* -opin, jossa pappisviran väitetään olevan jatkumo apostoleilta. Sama virtaus nostaa päätään myös Suomen ev.lut.kirkossa. Tämä tulee nimenomaan esille piispanvihkimyksessä. Vihkimyksen huippukohdassa, toisten piispojen laskiessa kätensä

vihittävän pään päälle, uusi piispa siirtyy apostoliseen jatkumoon. Tosin tähän ei sisältyne kovin paljon loogista ajattelua. Yhteys alkukirkkoon on taatusti katkennut jo monta kertaa. Ensinnäkin katolinen kirkko ei antikristillisenä yhteisönä ole voinut tätä jaloa perintöä välittää. Kun ottaa huomioon Rooman kirkon verisen historian, olettaisi sen puhuvan hyvin pienellä suulla apostolisesta jatkumosta.

Suomessa voimakas ekumeeninen suuntaus Roomaan päin johtunee osaltaan siitä, että jälleen on elpynyt ajatus ja harhaluulo, että Rooma kuitenkin voisi olla apostolisen perinnön välittäjä - kuinka suuri onkaan pimeys! Luterilaiselta puolelta ei tietenkään voi olla omaa linjaa ja yhteyttä apostoliseen aikaan asti, koska kirkko syntyi vasta 1500-luvulla. On myös muistettava, että uuden kirkon synty merkitsi samalla Rooman kirkon kiroamista, sen mitätöimistä Kristuksen kirkkona, joten yhteys Roomankaan kautta ei ole luterilaisittain millään tavoin perusteltavissa.

"Säädetyllä tavalla kutsuttu" on luterilaisessa kirkossa papin kohdalla merkinnyt sitä, että piispa vihkii papin ja asettaa hänet virkaansa. Mutta Tunnustuskirjat tuntevat myös mahdollisuuden, jossa piispa on ohitettava ja syrjäytettävä seurakunnan paimenen valinnassa: *"Tästä kaikesta selviää, että seurakunnalla on palvelijoidensa valitsemis- ja virkaanvihkimisoikeus. Jos siis piispat...muuttuvat vääräoppisiksi..., seurakunnat ovat jumalallisen oikeuden perusteella velvolliset omia paimeniaan apunaan käyttäen vihkimään virkaan paimenia ja seurakunnanpalvelijoita"* (Paavin valta ja yliherruus, 72). Tähän liittyy Tunnustuskirjojen maininta kuulijaisuuden epäämisestä Sanasta luopuneille piispoille: *"Ei saa suostua edes säännönmukaisesti valittuihin piispoihiin, jos he käyvät harhaan tai opettavat ja määräävät jotakin Pyhän Raamatun vastaista"* s.49). *"Piispat eivät liioin saa antaa evankeliuminvastaisia määräyksiä eikä tulkita omia määräyksiään evankeliumin vastaisesti. Kun he menettelevät niin, on kuuliaisuus heiltä evättävä, niinkuin on kirjoitettu: 'Jos joku opettaa muuta evankeliumia, olkoon kirottu'...Heitä ei siis ole kuultava, kun opettavat jumalattomia asioita"* (Augsburgin tunnustuksen puolustus, 28.uskonk.20-21). Nämä Tunnustuskirjojen painavat sanat on sovitettavissa ainakin kahteen Suomen piispoista. Kuopion piispa **Wille Riekkinen** on saattanut harhaoppisuutensa kaikille julki mm. kirjassaan **Pieni kirja Jeesuksesta**. Helsingin piispa **Eero Huovinen** teki saman vapauttamalla syvästi harhaisen pastori **Antti Kylliäisen**.

Todellisuudessa pappia ei tee seurakunnan kaitsijaksi **successio apostolica**, vaan paikkakunnan **uskovien** valinta. **Franz Pieper** kirjoittaa: *"Raamatun mukaan kuuluu oikeus ja valta asettaa virkaan saarnaajat ainoastaan niille ihmisille, joille Kristus on uskonut sanan ja sakramentit, siis uskoville eli kristityille eikä kellekään muulle ihmiselle maailmassa (1 Kor.3:21)."*

Katoliseen harhaperintöön liittyy myös näkemys Pyhän Hengen saamisesta pappisvihkimyksessä. Tätä edustaa mm. entinen Kuopion piispa **Matti Sihvonen**. Savon Sanomissa kerrottiin 23.2.1987 piispa Sihvosen suorittamasta pappisvihkimyksestä. Piispa sanoi mm.: *"virkaan vihitty saa päivittäin palata vihkimyksessä saamaansa Pyhän Hengen lahjaan."* Katolisella puolella vihkimyksessä lisäksi saadaan valta muuttaa ehtoollisaineet Kristuksen ruumiiksi ja vereksi.

Kaikkina aikoina on pappien ja uskovien (maallikkojen) välillä esiintynyt jännitystä. Tämä jännitys on Suomessa kulminoitunut herätysliikkeiden syntyyn. Kun ihmiset tulevat uskoon, heidän silmänsä avautuvat näkemään kansankirkon pappeuden mädännäisyyden. Kaikkinkin aikoina papit ovat toimineet suruttomien käsikassaroina uskovien vainoissa. Tämä on selvästi ymmärrettävissä kansankirkkoaatteesta käsin; papithan ovat tässä kirkossa usein kirkon jäsenten enemmistön, suruttomien sätkynukkeja. 1800-luvulla käydyt Kalajoen käräjät ovat esimerkki siitä, kuinka uskovat joutuvat painostuksen alaisiksi virallisen kirkon taholta. Samalla se osoittaa, kuinka papisto, valtiovalta ja suruttomat käyvät yksissä tuumin uskovia vastaan.

Uskoontullessa silmät avautuvat näkemään, että **pappeja on kahta sorttia**, heränneitä ja heräämättömiä. **Kansanlähetyksenkin** lyhyen historian aikana on havaittavissa tässä suhteessa muutosta. Sen syntyäaikoina (1970-luvulla) oli useammalle jäsenelle päivänselvää, että kirkossa on kahdenlaisia pappeja. Sittemmin on havaittu viisaimmaksi luopua tästä jaottelusta.

Raamatussa toisaalta (nimenomaan VT:ssa) korostetaan papin virkaa: *"Sillä papin huulten pitää tallettaman tieto, ja hänen suustansa etsitään opetus; sillä hän on Herran Sebaotin sanansaattaja"* (Mal.2:7). VT mainitsee useita "Herran pappeja": Melkisedek, Jeremia, Hesekiel, Joosua (Sak.3) jne. Toisaalta siellä myös paljastetaan pappien alennustila: *"kaikki, niin profeetat kuin papitkin, harjoittavat petosta. He parantavat minun kansani vamma kepeästi, sanoen: 'Rauha, rauha!' vaikka ei rauhaa ole"* (Jer.6:13-14). *"Sillä he ovat jumalattomia, niin profeetta kuin papitkin"* (Jer.23:11). Pappien ja profeettojen oli määrä tuoda kansalle rohkeasti sanoma Jumalalta, mutta

kuinka siinä oikeastaan kävi? *"Niinkuin ketut raunioissa ovat sinun profeettasi, Israel"* (Hes.13:4). Tilanne lienee pitkälti samanlainen nyky-Suomessa. Näkisin tämän päivän maallikkojen erääksi avaintehtäväksi **raamatullisten palopommien heittäminen raunioihin, joissa kansankirkon profeetat lymyilevät!** Tämä on paikallisseurakunnissa jokaisen uskovan jalo virka. Pappi on pakotettava tulemaan loukoistaan esiin ottamaan kantaa polttaviin kysymyksiin - Raamatun pohjalta. Mitä teologeilla on virkaa, jos he harjoittavat teologiaansa koloissaan, kamareissaan ja norsunluutorneissaan? Teologian tulee palvella ihmisiä ja seurakuntalaisia. Teologien kutsumus ei ole kannanottaminen tasa-arvoon, tulonjakoon, luonnonsuojeluun jne. Heidän tehtävänsä on kertoa, kuinka syntinen pelastuu. Ja siinä kyllä riittää Suomen viisimiljoonaisen kansan keskuudessa työtä kerrakseen!

UT antaa papeista murskaavan masentavan kuvan. Jeesus joutui toistuvasti asettumaan heitä vastaan. Tilanne kärjistyi Jeesuksen ristiinnaulitsemiseen, jossa ylipapit ja kirjanoppineet toimivat kansan provosioijina ja agiteeraajina. Apostolien jälkeinen kirkkohistoria ei ole puhdistanut pappien mainetta, päinvastoin. Rooman kirkko paaveineen, piispoineen ja pappeineen on syyllistynyt n.60-70 miljoonan Jeesuksen todistajan murhaan. Bunyan, Hauge, Ruotsalainen ja monet muut viimevuosisatojen Herran todistajat ovat vuorollaan joutuneet virallisen kirkon ja sen pappien vihoihin.

Kokonaan poissuljettu ei ole - joskin perin harvinainen - ihme, josta kerrotaan **Apt.6:7**: *"Ja Jumalan sana menestyi, ja opetuslasten luku lisääntyi suuresti Jerusalemissa. Ja lukuisa joukko pappeja tuli uskolle kuuliaisiksi."*

Helsingin teologisen tiedekunnan on määrä kouluttaa seurakunnan johtajat pappisvirkaan - vaan millaisin eväin? Jo aluksi on syytä mainita, ettei kirkko koskaan ole ollut täysin tyytyväinen tiedekuntaan - mutta yhtä kaikki: tiedekuntaa edelleenkin kouluttaa kirkolle pappeja ja siis nauttii kirkon luottamusta. Edelleenkin tämän tiedekunnan välityksellä kirkko antaa **tiedon avaimen**, **Luuk.11:52**. Tiedekunnan surkean tilanteen taustalla kummittelee kansankirkkoajatuksen ydin, kirkon ja valtion epäpyhäallianssi. Yliopisto on valtion laitos ja kirkko on toisaalta "valtion pyhittäjä", ja sen oppi on "valtion virallinen ideologia". Tiedekunnan välityksellä sinetöidään kirkon ja valtion haureusliitto. Tässä tilanteessa on ymmärrettävää, ettei kirkolta löydy totista pyrkimystä ja rohkeutta vaatia opetukseen muutosta. Vanhoillisten jäsenten huomioonottaminen vaatii kuitenkin määrääjain kirkolta pientä kritiikkiä tiedekunnan suuntaan. Kun haukunta on suoritettu, on rauha taas kirkossa eri piirien välillä - lähimmät sata vuotta.

Regimenttien (maallisen ja hengellisen) sekoitus tiedekuntaopetuksessa vie koulutukselta kaiken ryhdin ja terän. Ei ihme, jos tällainen laitos tuottaa liukuhihnalta räisäsiä, myllykoskia ja kylliäisiä, jotka seurakuntiin tultuaan ovat aivan ulalla seurakunnan varsinaisesta tehtävästä.

Lasse Marjokorpi kuvaa, millainen todellisuudessa on papin rooli seurakunnassa: *"Itse asiassahan on niin, että monien seurakuntien 'paimenet' tekevät työtään ilman minkäänlaista 'laumaa'. Seurakunnan uskovat jäsenet eivät voi tunnustaa heitä todellisiksi hengellisiksi johtajikseen, eivätkä epäuskoiset seurakuntalaiset liioin kallista korviaan heidän opetuksilleen. Seurauksena on, että nämä lampaattomat paimenet alkavat pitää sitä epämääräistä joukkoa, joka milloin mistäkin syystä kokoontuu heidän tilaisuuksiinsa, Kristuksen seurakunnan osana vieläpä keksien tälle käytännölle teologisen perustelunkin"* (Kirkon kuoleman sairaus, s.83). Jos paimenet ovat ilman laumaa, niin samoin lukuisa joukko lampaita on ilman oikeaa paimenta! Kansankirkkoaatteeseen on sisäänrakennettu ajatus "sekalaumasta", jossa sudet ja lampaat puuhastelevat sulassa sovussa.

Tiedekunnasta valmistuneet eivät yleensä tiedä, mitä vanhurskauttaminen on. He eivät osaa "jakaa oikein totuuden sanaa" (**2 Tim.2:15**). Sokeudessaan he käsittelevät kaikkia suomalaisia Herran laumaan kuuluvina, vaikka Raamatun mukaan enin osa ihmisistä vaeltaa laveaa tietä. Tämän käsityksen taustalta löytyy *theologia irrogenitorum* (uudestisyntymättömien teologia). Monet valmistuneista ovat pesunkestäviä **antinomisteja**, jotka eivät ymmärrä lain tehtävää, eivät julista sitä, eivätkä osaa erottaa lakia evankeliumista. Oikeastaan teologimme eivät ole saarnaajia lainkaan. Ja mitä he saarnaisivat, jos tiedekunta on riistänyt heiltä uskon Raamattuun Jumalan ilmoitussanana? He keskittyvät yhä enemmän katolisen kirkon esikuvan mukaan sakramentteihin.

Suomalaisella maaperällä pappisviran perusteiden lopullinen sortuminen ja alasajo tapahtui, kun naispappuus hyväksyttiin. Tämä "äpärälapsi" syntyi kansanvallan hedelmänä kirkon ja valtion haureellisesta yhteydestä. Tyttölapsen synnytti maallinen tasa-arvovaatimus.

Väinö Hotti

